

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005402

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красножан Ольга Володимирівна

2. Olha V. Krasnozhan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-1745-8308

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 26-11-2026

Спеціальність за освітою: Педіатрія

Місце роботи здобувача: Міська лікарня ім.Тропіних

Код за ЄДРПОУ: 02004120

Місцезнаходження: Херсон, 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17198

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.56, 76.29.56.17

Тема дисертації:

1. Оптимізація діагностики та хірургічного лікування хворих з ускладненою катарактою
2. Optimization of Diagnostics and Surgical Treatment of Patients with Complicated Cataracts

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено вирішенню актуального завдання сучасної офтальмології, підвищенню ефективності та оптимізації діагностики та хірургічного лікування хворих з ускладненою катарактою. Обґрунтування вибору теми дослідження. Катаракта, особливо у поєднанні з іншими захворюваннями очей, є однією з ключових проблем сучасної офтальмологічної науки [33]. Епідеміологічні дані свідчать, що приріст випадків катаракти значно перевищує зростання населення, у розвинених країнах це перевищення сягає п'ятиразового значення [148, 185]. Катаракта, що протікає на фоні інших офтальмологічних порушень, часто призводить до втрати працездатності, отже, представляє важливу соціальну проблему. Різні дослідження показують, що майже у половини пацієнтів з помутнінням кришталика також спостерігаються інші очні захворювання, такі як ускладнена короткозорість і глаукома [104, 139]. Відомо, що у людей з високим ступенем короткозорості ускладнена катаракта зустрічається у 15-55% випадків та розвивається на

десятиліття раніше, ніж вікова форма захворювання [32]. Погіршення зору, викликане катарактою, негативно впливає на активність, мобільність, незалежність та загальний стан людини, що, у свою чергу, знижує якість життя [101]. Численні дослідження підтверджують загальні патогенетичні механізми та значення спадкової схильності, метаболічних та дистрофічних змін у виникненні як первинної відкритокутової глаукоми (ПВКГ), так і короткозорості. Особливого значення у наукових дослідженнях надається вивченню впливу імунних дисфункцій в осіб з ПВКГ та міопією середнього та високого ступенів. Ці стани характеризуються змінами в рівнях прозапальних та протизапальних цитокінів, як локально (в очних тканинах), так і в загальному кровотоку [43, 150, 165, 172, 184]. Додатково, літературні джерела вказують на роль 25- гідроксикальциферолу у патогенезі виникнення та прогресування ПВКГ та короткозорості середнього та високого ступеня [79, 122, 190]. В даний час одним з провідних хірургічних методів, які застосовуються для лікування катаракти, є факоемульсифікація з подальшою імплантацією інтраокулярної лінзи (УЗ ФЕК+ІОЛ). Складні форми катаракти у 5–15% випадків супроводжуються явною слабкістю зв'язкового апарату кришталика, а у 20% випадків – прихованою. Наявність таких порушень ускладнює виконання операції і, як наслідок, збільшує ризик виникнення як операційних, так і післяопераційних ускладнень [5, 51, 71, 74, 83, 97, 104, 134, 154, 158, 178, 181, 196]. Враховуючи вищевикладені аспекти, дослідження морфо-метаболічних відхилень, рівня вмісту 25-гідроксикальциферолу та цитокінів у пацієнтів з первинною відкритокутовою глаукомою та міопією середнього та високого ступеня, а також покращення хірургічних методів у процесі факоемульсифікації катаракти залишаються на сьогоднішній день дуже актуальними. Визначення факторів, що сприяють розвитку порушень у зв'язковому апараті кришталика у хворих з ускладненою катарактою перед факоемульсифікацією, відіграє ключову роль як у виборі методів хірургічного втручання, так і у прогнозуванні ризиків виникнення інтра- та післяопераційних ускладнень. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідницької роботи кафедри офтальмології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця «Удосконалення діагностики та лікування захворювань органа зору судинного, ендокринного та травматичного генезу». (номер державної реєстрації теми: 0124U001419). Дисертаційне дослідження відповідає паспорту наукової спеціальності 14.01.18 – офтальмологія. Автором дисертаційної роботи проведено комплексне обстеження включених у дослідження пацієнтів, аналіз та статистична обробка отриманих даних. Номер державної реєстрації теми: 617.741-004.1-06-07-089.1 Мета дослідження: Підвищення ефективності хірургічного лікування пацієнтів із ускладненою катарактою шляхом вивчення морфо-функціональних особливостей органу зору. Завдання дослідження: 1. Провести комплексне морфо-функціональне дослідження органу зору у пацієнтів з катарактою та ускладненою катарактою. 2. Вивчити структурні та ультраструктурні особливості будови капсули та епітелію кришталика при віковій катаракті та ускладненій катаракті. 3. Визначити забезпеченість 25-гідроксикальциферолом організму у хворих на первинну відкритокутову глаукому та міопію середнього та високого ступеня перед факоемульсифікацією катаракти.

2. The dissertation is devoted to addressing a pressing challenge in modern ophthalmology: enhancing efficiency and optimizing the diagnostic and surgical management of patients with complicated cataracts. Rationale for the study Cataracts, particularly when comorbid with other ocular pathologies, represent one of the pivotal issues in contemporary ophthalmic science [33]. Epidemiological data indicate that the incidence of cataracts significantly outpaces population growth; in developed countries, this increase is as much as fivefold [148, 185]. Cataracts occurring against the background of other ophthalmic disorders frequently lead to considerable visual impairment, disability, thus constituting a major social problem. Various studies demonstrate that nearly half of patients with lenticular opacification also present with other ocular diseases, such as pathologic myopia and glaucoma [104, 139]. It is well established that in individuals with high myopia, complicated cataracts occur in 15–55% of cases and typically develop a decade earlier than the age-related form of the disease [32]. Visual impairment caused by cataracts negatively impacts activity, mobility, independence, and the general well-being of the individual, which, in turn, diminishes the quality of life [101]. Numerous studies confirm shared pathogenetic mechanisms and the significance of hereditary predisposition, as well as metabolic and dystrophic changes, in the onset of both primary open-angle glaucoma (POAG) and myopia. Particular scientific emphasis is placed on investigating the impact of

immune dysfunction in individuals with POAG as well as moderate and high-degree myopia. These conditions are characterized by alterations in the levels of pro-inflammatory and anti-inflammatory cytokines, both locally (within ocular tissues) and in the systemic circulation [43, 150, 165, 172, 184]. Moreover, recent evidence highlights the potential role of 25-hydroxycholecalciferol in the pathogenesis, onset, and progression of POAG as well as moderate and high-degree myopia. [79, 122, 190]. Currently, phacoemulsification followed by intraocular lens implantation (PE + IOL) is one of the leading surgical methods for cataract treatment. In 5–15% of cases, complicated forms of cataracts are accompanied by manifest weakness of the lens suspensory apparatus, while in 20% of cases, this weakness remains subclinical (occult). The presence of such impairments complicates the surgical procedure and, consequently, increases the risk of both intraoperative and postoperative complications [5, 51, 71, 74, 83, 97, 104, 134, 154, 158, 178, 181, 196]. Given the aforementioned aspects, the investigation of morphometabolic abnormalities, the levels of 25-hydroxycalciferol and cytokines in patients with primary open-angle glaucoma and moderate-to-high myopia, as well as the refinement of surgical techniques during cataract phacoemulsification, remain highly relevant today. Identifying the factors that contribute to the development of lens suspensory apparatus impairments in patients with complicated cataracts prior to phacoemulsification plays a key role both in the selection of surgical intervention methods and in predicting the risks of intraoperative and postoperative complications.

Relevance of the Research to Scientific Programs, Plans, and Thematic Areas The dissertation research constitutes a component of the research project of the Department of Ophthalmology at Bogomolets National Medical University entitled «Improvement of the Diagnosis and Treatment of Ocular Diseases of Vascular, Endocrine, and Traumatic Genesis» (State Registration No. 0124U001419). The dissertation was carried out within the scientific specialty 14.01.18 – Ophthalmology. The author personally conducted comprehensive examinations of all patients included in the study and performed the analysis and statistical processing of the obtained data. State registration number of the research topic: 617.741-004.1-0607-089.1. Research Aim: to improve the effectiveness of surgical treatment in patients with complicated cataracts by studying the morphofunctional characteristics of the visual organ. Research Objectives: 1. To conduct a comprehensive morphofunctional evaluation of the visual organ in patients with age-related and complicated cataracts in order to identify key diagnostic and structural differences. 2. To investigate the structural and ultrastructural characteristics of the lens capsule and epithelium in patients with age-related and complicated cataracts, elucidating the mechanisms underlying degenerative changes. 3. To evaluate the systemic status of 25-hydroxycholecalciferol in patients with primary open-angle glaucoma and moderate-to-high myopia prior to cataract phacoemulsification, and to determine its potential association with ocular morphofunctional parameters.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Красножан ОВ, Луценко НС. Ретроспективний аналіз функціонально – анатомічних змін, рівня внутрішньоочного тиску у пацієнтів з глаукомою і міопією високого ступеня при хірургічному лікуванні катаракти. Сучасні медичні технології. 2021;2 (49):55–62. ISSN 2072-9367
- Красножан ОВ, Скрипник РЛ. Морфофункціональні особливості зонулярного апарату при ускладненій катаракті. Архів офтальмології України. 2024;12(3):50–54. ISSN 2309-8147 (друкована версія)ISSN 2311-2999 (онлайн-версія)
- Красножан ОВ, Скрипник РЛ. Особливості прозапальних та протизапальних цитокінів при катаракті у поєднанні з первинною відкритокутовою глаукомою. Імунологія та алергологія: наука і практика

Науково практичний журнал. 1'2026:с. 54-59. ISSN 2707-1871

- Красножан ОВ (винахідник). Спосіб визначення прихованого підвивиху кришталика у пацієнтів з міопією середнього і високого ступеня перед ультразвуковою факоемульсифікацією катаракти. Патент № 139602 (Україна). Власник ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України». Номер заявки u 2019 07032; опубл. 10.01.2020, Бюл.№ 1. Доступно з: <https://iprop-ua.com/inv/pdf/9esyxh8h-pub-description.pdf>
- Луценко НС, Жабоедов ДГ, Молчанюк НІ, Красножан ОВ. Структурно- функціональні зміни передньої капсули кришталика та її епітелію у пацієнтів при віковій катаракті, що поєднується з первинною відкритокутовою глаукомою, доповідь. XIV З'їзд офтальмологів України з міжнародною участю, 23 – 25 травня 2018 року, м. Одеса, Україна. Доступно з: <https://medplatforma.com.ua/news/2271-hv-zzd-oftalmology-ukrani>
- Красножан ОВ, Луценко НС, Жабоедов ДГ, Обухова МС. Оптимізація діагностики та лікування хворих на міопію середнього і високого ступеня при факоемульсифікації катаракти. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Філатовські читання – 2021», 20-21 травня 2021 р, м. Одеса, Україна. Одеса; 2021, с.55 – 58. Доступно з: <https://reposit.institut-filatova.com.ua/items/62d08ed2-6280-4bf1-abf2-16c23dd7c416>
- Красножан ОВ, Скрипник РЛ. Діагностика порушень зв'язкового апарату у пацієнтів з міопією середнього та високого ступеню. Сучасні підходи до діагностики, лікування та профілактики захворювань органа зору. Міжнародна виставка «PublicHealth 2024» 02.10.-04.10.2024 – м. Київ, Україна, доповідь. Доступно з: <https://rh.ua/seminar/oxorona-zdorovya-public-health-2024/>
- Красножан ОВ. Особливості зв'язкового апарату при ускладненій катаракті. Науково-практична конференція «Медичні і екологічні проблеми сучасності. Практична офтальмологія» 22.02.-23.02.2024. м. Київ, Україна, тези, доповідь, с. 55-58. Доступно з: https://nrcrm.gov.ua/downloads/2024/%D1%81onf_zb_0224.pdf
- Красножан ОВ. Метаболічні порушення у пацієнтів з ускладненою катарактою. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Практична офтальмологія. Медичні та екологічні проблеми сучасності. Новітні досягнення офтальмохірургії. IV Шевальовські читання» 21.02.- 23.02.2025. Рига, Латвія – м. Київ, Україна – Люблін, Польща – Одеса, Україна – Оксфорд, Велика Британія, тези, доповідь, с. 74-76. Доступно з: <https://www.ochioplanety.com.ua/praktichna-oftalmologiya-medichni-21-23/>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Патент на винахід № 139602

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001419

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипник Рімма Леонідівна

2. Rimma L. Skrypnyk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8463-1701

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бездітко Павло Андрійович

2. Pavlo A. Bezditko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9147-4310

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна

2. Olha Y. Denysiuk

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5648-5228

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тихончук Наталія Анатоліївна

2. Nataliia A. Tykhonchuk

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-5712-4780

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипниченко Інна Дмитрівна

2. Inna D. Skrypnychenko

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-3749-7474

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Шаргородська Ірина Василівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Шаргородська Ірина Василівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Паливода Роман

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна